

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmæ Virtvtvm, Ac Vitiorvm , Tomus ...

Guilelmus <Peraldus>

Lvgdvni, 1585

Quòd superbia hominem decipiat, exæcet & infatuet. Cap. VIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46161](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46161)

ipsa est, quæ hominē & bona hominis quasi imperceptibiliter occidit. vnde Iob 18. Cōsumat brachia illius primogenita mors. Gl. Primogenita mors est superbia, initium omnis peccati.

Quod superbia hominem decipiat, excæcet & infatuat. CAP. VIII.

Item superbia hominem decipit, & excæcat, & infatuat. De primo dicit Augu. Superbia meretur illudi. Vnde omnes hæretes & omnes alij periculosi errores ex superbia proueniunt: Vnde super illud Iere. 49. Arrogantia tua & superbia cordis tui decipit te. dicit Glo. Omnis hæreticus arrogans, quia superbia facit hæreticū, non ignorātia. Ad secundū pertinet illud Apoc. 3. Dicis quia diues sum, & locuples, & nullius egeō, & nescis quia tu miser & miserabilis, &c. Ioan. 9. In iudiciū ego in hunc mundum veni, vt qui non vident videant, & qui vidēt cæci fiāt, Super illud, Qui non vident, dicit gl. interlin. Humiles cæci. Et super illud, Qui vident cæci fiant, dicit alia glo. interlin. Superbi sapientes. Humiles ergo cæci illuminantur, superbi sapientes excæcantur. Ad tertium pertinet illud Bernar. Omnis superbia stulta: quamuis non omnis stultitia superba. & illud ad Rom. 1. Dicentes se esse sapientes, stulti facti sunt. & dicit August. Si dicendo te sapientem stultus factus es, dic te esse stultum, & sapiens fies. Idem: Qui sibi placet, stulto placet: superbus sibi placet, vnde consequens est, vt ipse sit stultus. Nec est parua stultitia ista, q̄ sibi placet, quum ipse Deo, angelis & hominibus displiceat. Item legitur Prouerb. 11. Vbi humilitas, ibi sapientia. ergo econtrario, vbi superbia, ibi stultitia. Et hoc manifestari potest in tribus speciebus superbiæ, scilicet præsumptione & arrogantia, & appetitu excellentiæ. Quod præsumptio stulta sit, patet quum supra vires suas præsumat. vnde illud Ierem. 48. Audiuimus superbiam Moab, superbus est valde: sublimitatem eius & arrogantiam, & superbiam, & altitudinem cordis illius. Ego scio, ait Dominus, iactantiam eius, & arrogantiam, quod non sit iuxta eam virtus eius. & Hierony. Superbia plus audet quam possit. De appetitu excellentiæ & arrogantia, legitur Prouerb. 21. Superbus & arrogans vocatur indoctus. Superbus hic sumitur pro illo qui appetit esse super alios: arrogans est ille, qui sibi falsò attribuit, quod non habet, ideo vocatur indoctus: & de arrogante est hoc planum, cum arrogantia videatur esse quidam error. De appetente verò propriam excellentiam quomodo ipse stultus sit inferius patebit. Signum verò quod superbus stultus sit & cæcus, potest esse hoc, quod seipsum non agnoscit. Nescit enim se hominem

esse: id est, de humo. Si enim de humo se esse veraciter cognosceret, nouissimum locum cōtenderet tenere, ad similitudinem terræ, & humilis esset. vnde rogat P̄sal. sciant gentes, quoniam homines sunt. Signum etiam cæcitat̄is est hoc, quod superbus nescit discernere inter aliquid & nihil, putans se aliquid magnū esse, cum nihil sit in valore, iuxta verbum Apostoli dicentis ad Gal. 6. Qui putat se aliquid esse, cum nihil sit, ipse se seducit.

¶ *De quinque modis quibus superbia hominem infatuat.*

INFATVAT autem hominē superbia quinque modis. ¶ Primo ad modum ebrietatis, vnde Habac 2. Quomodo vinum potantem decipit, sic erit vir superbus. Vinū hoc modo decipit potantem. Ingitur enim blande, vt legitur Prouer. 23. Postquam verò receptum est incommensuratē, ipsum dominatur in homine, & facit eum fatuē credere & fatuē loqui: sic postquam superbus recipit excellentiam ex affectu per amorem, ipse postea eī de facili recipit in intellectu, vt alta de se credat: & in ore, vt de se alta loquatur, & est velut ebrius. Altitudo enim quæ appetit, facit eum fatuē credere, & fatuē loqui. Exemplū habemus de hoc Esa. 14. in Lucifero dicente: Similis ero Altissimo, quod non dixisset, nisi amore illius altitudinis ebrius fuisset: cum certum sit illud quod dicitur per superlationem, vni soli conuenire. ¶ Secūdo infatuat superbia eo modo, quo inflatio faciei solet ipsum visū impedire. Superbia enim est inflatio faciei interioris. vnde Iob 15. Operuit faciem eius crassitudo. & Aug. Facies mea inflata non sinebat me videre. ¶ Tertio modo aufert superbia sensum homini, eo modo quo phrenesis vel paralytis, quæ valde magna solet homini sensum auferre. Ad primum pertinet quod dicit Greg. loquens de illo verbo Luc. 7. Videns autem hoc Phariseus, qui vocauerat eum, ait intra se, Hic si esset propheta, sciret utique quæ & qualis est mulier quæ tangit eū. Inter duos ægros medicus aderat, sed vnus æger in febre integrum sensum tenebat: alter verò in febre & sensum perdiderat mentis. In egritudine sensum perdiderat, quia hoc ipsum quod lōge esset à salute, ignorabat. Nec solum velut phreneticus est superbus, sed etiam velut paralyticus. Cum enim humilitas sensus sit propriæ paupertatis, superbia est insensibilitas propriæ paupertatis. Vnde velut quedam paralytis est. ¶ Quarto modo infatuat superbia hominem, quia facit eum alta solum respicere, ex quo enim homo alta amat, ipse ad alta oculos habet: quia vbi amor, ibi oculus. Vnde Prouer. 6. Sex sunt quæ odit Deus, & septimum detestatur anima illius, Oculos sublimes, &c. Vnde superbus quæ sunt infirma-

in se

in se & infima non videt. ¶ Quinto modo infatuat superbia hominem: quia est velut moles soli iustitiæ opposita, non permit- tens lumen ipsius ad superbum venire. Vnde Matth. 11. Abscon- disti hæc à sapientibus & prudentibus, & reuelasti ea paruulis, & Greg. dicit de superbis: Tanto à Dei lumine longe sunt, quã- ro apud se humiles non sunt.

¶ *De stultitia quibus laborat superbus.*

Næc sola vna stultitia laborat superbus, sed multis, quarum imponere sufficit. ¶ Est autem prima stultitia superbi, quod ipse vult altum ædificiũ constituere, & absque fundamento, ideo cæcus potest esse de ruina sui ædificij. Vnde dicit Gregor. de superbo: Soli ruinæ crescit, quod ædificat, quia ante molè fabricæ fundamenta humilitatis non parat. Prouerb. 17. Qui altam facit domũ suam, quærit ruinam. Angu. Magnus esse si vis, à minimo incipe. Cogitas magnam fabricam construere celsitudinis, de fundamento cogita humilitatis. Quanto altius erigitur ædifi- cium, tanto altius foditur fundamentum. Quò superuenturum est cacumen ædificij? Ecce dico vsque ad conspectũ Dei. Quali- ter autem aliquis fundamentum debeat facere, habetur Esa. 2. vbi sic legitur: Abscondere in fossa humo, ad literam, fundamẽ- tum in terra absconditur. Et sapiens vitam suam abscondit, præ- cipue in principio. Vnde Prouer. 10. Iustus quasi fundamentum sempiternum. Istam stultitiam superbi, ostendit Aug. aliis ver- bis dicens: Arborem attendite: figit radicem in humili, vt vertice tendat ad cælum. Sine humilitate vis excelsa apprehendere, sine radice auris petis: ruina est illud, non incrementum. ¶ Se- cunda stultitia superbi est, quòd ipse appetit exaltationem, quæ sit ad maiorem eius præcipitationem. Legitur Lucæ quarto, quum dominus venisset Nazareth, & dixisset prophetiam illã, Spiritus domini super me, &c. hodie esse impletam in auribus eorum, ipsi duxerunt eum ad superciliũ montis super quem ciuitas eorum erat ædificata, vt præcipitarent eum. Nũquid ista exaltatio bona erat, & appetenda domino, quæ fiebat ad eius præ- cipitium? Talis est exaltatio ipsius superbi. Tollitur enim in al- tum, vt lapsu grauiore ruat. Diabolus facit sicut cornix, quæ ele- uat nucem in altum, & permittit eam cadere, vt comminuetur, & statim descendit & comminutam comedit. Sic diabolus quã- do in statu humili non potest aliquem frangere, procurat vt ele- uetur ad aliquam dignitatem, & deinde vt de ipsa cadat, vel in futuro in infernum, vel etiam in præsentem per dispositionem: & tunc confectum deuorat, vel ad poenam æternam ducit: quia

cadit in odium vel inuidiam erga eum qui sibi succedit. Ad istam contractionem potest referri illud Iob 29. Eleuasti me, & quasi super ventum tollens alluisti me validè. De precipitio superbiæ dicit Bernard. loquens ad superbū: Paulatim & quasi per gradus ascendis, sed nō paulatim descendes, sed tanquam fulgur in iperitu vehemēti. Et cūm lxxij discipuli dicerent domino, Domine etiam dæmonia subiiciuntur nobis in nomine tuo. ipse ait illis: Videbam satanam sicut fulgur de cælo cadentem. inuans enim quod qui ad modum satanæ superbiūt, ad modum eius precipitantur. Ad illud precipitiū pertinet illud Iob 33. Eleuati sunt ad modicum, & non subsistent. Et hoc, quod legitur Matth. 4. quod quum dominus esset super pinnaculum templi, ausus est diabolus ei persuadere precipitiū, dicēs: Si filius Dei es, mitte te deorsum. Fiduciam autem accepit Diabolus ex hoc, quod multos in altitudine positos precipitauerat. Ad idem etiam pertinet illud Luc. 18. Omnis qui se exaltat, humiliabitur, &c. Sape enim in præsentia hoc accidit. Cuius rationē insinuat nobis Sapiēs, dicēs: Abiectos & submitentes se libenter alleuamus, quia hoc facere tanquam maiores videmur. At qui se supra modū extulerit, pretere ac deprimere videtur: nec tam se maiorem quā ceteros minores facere: & ideo alij libenter eum humiliant. In futuro etiam qui se exaltat, humiliabitur. Est enim ex violentia, quod superbus in alto est, cum locus eius proprius infernus sit. Similiter quasi ex violentia est, quod humilis est in loco infimo, cū dignus sit regno æterno. Vnde cessante violentia superbus descēdet in infernam, & humilis aduolabit in cælum. Sic fit de superbo sicut de vase quod confringi debet, quod eleuatur vt perfectius fragatur. vnde Prouer. 16. Ante ruinam exaltatur cor. Et etiam quandoque non expectat dominus, quod superbus in dignitate, quā appetit, eleuatus sit, sed dum in ipso ascensu est, dominus eum deicit. Vnde in Psalm. Deiecisti eos dum alleuarentur.

¶ *Quod mons superbiae sit locus infelicissimus, quadrupliciter ostenditur.*
TERTIA stulticia est, quod ipse elegit mansionem suam in loco infelicissimo. Locus infelicissimus est mons superbiæ, quadruplici ratione. ¶ Prima ratio est, quod bonæ conditiones, quæ solent esse in cæteris montibus, ibi desunt. Cæteri montes cælo sunt proximiores aliis locis: sed mons superbiæ remotissimus est à cælo. Maxime enim distat ab humilitate, cūm superbia & humilitas sint contraria. Contraria autem à se maxime distant. In cælum autem non fit via, nisi per humilitatem. Vnde Matth. 18. Nisi conuersi fueritis, & efficiamini sicut paruuli, non intrabitis

in re

in regnum caelorum. Et Apoc. 3. dicit dominus humili: Ecce dedi coram te ostium apertum, quod nemo poterit claudere, quia modicam habes virtutem: id est, humilitatem. Sic e contrario dicere potest superbo: Ecce dedi coram te ostium clausum, quod nemo poterit aperire: quia maximam habes vitium, scilicet superbiam. Montes etiam fortiores solent esse ceteris locis, eorum quod hostes non habeant de facili ad eos accessum. Sed ad montem superbiae omnes hostes spirituales, & vitia, & demones facillime accedunt. Vnde Eccl. 10. legitur de superbia, Qui tenuerit eam, adimplebitur maledictis, id est vitiis. Item montes solent esse mundi & sani, quia ibi sordes confluere non possunt. Sed mons superbiae immundior est & minus sanus ceteris locis: quasi enim contra naturam, ad eam sordes confluunt. Vnde quasi mons pestifer est secundum illud Ierem. 51. Ecce ego ad te mons pestifer qui corrumpis universam terram. ¶ Secunda ratio est, quia fere omnia bona fugiunt montem superbiae. Est enim mons Gelboe, in quo necros nec pluvia descendit. Si omnes montes qui sunt in circuitu eius visitaret dominus, a monte tamen superbiae transiret. Desuper non recipit mons iste, nec rorem gratiae, neque pluviam interioris doctrinae. Fluvius etiam humanae doctrinae non potest ad eum ascendere. Superbi enim impatientes sunt eruditionis vel correctionis. Duae vero sunt causae huius spiritualis siccitatis, quae est in monte superbiae. Una est haec, quod mons iste situs est in lateribus aquilonis: iuxta illud quod dicit primus superbus. Esa. 14. Sedebo in monte testamenti, in lateribus aquilonis. Ventus enim aquilo dissipat pluvias: ut legitur Prou. 25. Alia causa est ipsa altitudo. Aqua enim gratiae vel doctrinae confluit ad loca humilia. Vnde in Psal. Inter medium montium pertransibunt aquae. ¶ Tertia ratio est, quia si qua bona sunt in monte isto, in periculo sunt. Vnde Sapiens: Superbia omnia habet in periculo, humilitas in tuto. ¶ Quarta ratio est, quia fere omnia mala accidunt in monte isto. Perflant ibi diversa genera ventorum, quia perflant altissima venti. Corda etiam eorum, qui morantur in monte isto, congelantur. Vnde Eccl. 43. Frigidus ventus aquilo fluit, & gelavit crystallus ab aqua. Flatus aquilonis, intelligitur suggestio diaboli. Ad quem flatum congelantur corda superbiorum: & quia indurantur, & quia sunt absque dilectione Dei & proximi. In monte isto angelus factus est diabolus. Vnde Bernardus: Quem sequimini miseri homines, quem sequimini? An non videtis satanam tanquam fulgur cadentem? Nonne iste est mons, in quem ascendit angelus, & diabolus factus est? August. super Psal. Superbia

angelum fecit diabolum, humilitas hominem Deum. In monte Saul dæmoniacus siue arreptitius factus est. Vnde 1. Reg. 16. Ecce spiritus domini malus exagitat te. In hoc etiam monte Nabuchodonosor in bestiam est cōuersus, vt leo esset in posterioribus, bos in anterioribus, ad minus secundū quod sibi videbatur. Ista eadem hodie accidūt multis in monte superbia. Alij enim ibi diaboli efficiuntur, per inuidiam ad modum diaboli gloriam alijs invidentes. Alij arreptitij per irā. Alij verō bonos solum de pastu sui corporis curantes. Psal. Mutauerunt gloriam suam in similitudinem vituli comedentis fœnum. Alij verō leones, per cupiditatem & rapinam. Prouerb. 28. Leo rugiens, & furus esuriens, princeps impius super populū pauperem. ¶ Quinta stulticia superbi est, quum ipse possit descendere cum facilitate maxima vtilitate, potius elegit ascendere cū magno damno, & cum magna difficultate. Bernard. O abusio, o peruersitas filiorum Adam: quia cum ascendere difficillimum sit descendere autem facillimū: ipsi & leuiter ascendunt, & descendunt difficilius parati ad honores & celsitudines graduum ecclesiasticorum ipsi angelicis humeris formidandos. Idem: Conatur quis montem potestatis ascendere, quantos putas, contraditores habebit, quantos inueniet repulsores? obiacula quanta? difficilem vitam. Nec est ista stulticia superbi parua, quū potius vult per arduam viam ire ad mortē suam, quā per humilem ad vitam. Potius vult ascendendo ire ad suspendium, quā descendendo ad regnum æternum. ¶ Quinta est, quod ipse ad dignitatem tendit per indigna, & ad dominationem per miserissimam seruitutem. De primo dicit Seneca: Non sit tibi ambitio, quæ ad dignitatem nisi per indignitatem non adducet. Ad secundum pertinet hoc, quod diabolus quum ostendisset domino gloriam mundi, dixit ei: Hæc omnia tibi dabo, si cadens adoraueris me. Matt. 3. In quo facto insinuat, quod diabolus eos qui appetūt dominationem antequam eam obtineant, redigit in miseram seruitutē, quæ nimis inferior seruitus, quā seruitus vitiorum? Bernard. An non seruus, cui dominatur iniquitas? Ita, & maximē nisi indigni iudices hominem tibi quā vitium dominari. ¶ Sexta est, quod ipse tantum appetit exaltationem, quod non videtur curare qualis sit exaltatio illa: vtrum sit ad malum, vel ad bonum suū. Incedum enim dominatur homo homini ad malum suum: vt legitur Ecclesiast. 8.

¶ De sex speciebus exultationis

Vt autē appareat quanta sit stulticia hæc, sex species exultationis

nis ponemus. Quarū vnica appetenda est. ¶ Prima est ad Dei
 honorem, & ecclesie ædificationem: vt cū aliquis habēs emi-
 nentiam vitæ, ponitur in eminentia dignitatis, vt sit quasi lucer-
 na lucens ad Dei gloriam & proximorū exemplū. Vnde Luc. ii.
 Nemo lucernam accendit, & in abscondito ponit, nec sub mo-
 dio, sed super candelabrū, vt qui ingrediuntur, lumen videant.
 Ad Phil. 2. Inter quos lucetis sicut luminaria in mūdo. Et Mar. 5.
 Sic luceat lux vestra coram hominibus, vt videāt opera vestra
 bona: & glorificēt Patrem vestrum qui in cælis est. Secunda est,
 ad deiectionem seu præcipitium: de qua satis dictum est prius:
 quam cōstat non esse appetendam. ¶ Tertia est ad supplicium:
 hoc modo exaltātur qui suspenduntur. Et talis est exaltatio su-
 perbi. Ad hoc enim procurat diabolus, q̄ ipsi exalcentur, vt am-
 plius crucientur, & in præsentī & in futuro. Ad primum perti-
 net illud Bern. O ambitio ambientium crux, quomodo omnes
 torques, & omnibus places: Et illud, q̄ dominus coronam spi-
 neam habuit. Omnis enim corona spinea est, quia nō habetur
 dignitas absq; cruciatu. De secundo, Sap. 6. Potentes autem po-
 terent tormenta patientur. ¶ Quarta est ad opprobrium. Talis
 est exaltatio facinorosorum qui ponuntur in pandulacro, vel in
 scala pro reatu facinorum suorum. Talis est exaltatio, cum ali-
 quis in manifesto peccato existēs præficitur aliis: quantō enim
 in altiori loco ponitur, tantō peccatum eius pluribus ostēditur.
 Vnde Sen. Eorum qui in turba sunt, qui non excedūt, latent vir-
 tutes: vt appareāt, diu luctantur, & vitia tenebras habent: nostra
 facta dictaque accipit rumor, & ideo nullis magis curādum est,
 qualem famam habeāt, qui qualemcunq; habuerint, magnam
 habituri sunt. Boëtius in lib. cons. Collata improbis dignitas, nō
 modo nō efficit dignos, sed potius prodit & ostendit indignos.
 Quale est hoc, vt ille qui mortuus est in peccato, nō solū qua-
 tiduanus, sed etiā quadragenarius, vt fœtore suo alios corrup-
 pat in alto loco velit poni, qui potius desiderare deberet vt sub
 terra absconderetur: sicut corpora mortua abscondūtur, ne fœ-
 tore eorum homines corrumpantur. Fœtor iste figuratus est in
 fœtore Antiochi. 2. Machabæorum nono, vbi dicitur, q̄ fœtore
 eius exercitus grauabatur. Talis est velut lucerna extincta, te-
 rum fumū de se emittens. vnde abscondendus esset, nō super
 candelabrum ponendus. ¶ Quinta est ad ludibriū, vt quādo ali-
 cui fatuo traduntur insignia regia vel episcopalia, qui tamen
 non est rex vel episcopus. Et talis est exaltatio hominis superbi,
 qui signū haber libertatis, cū seruus sit omnīū vitiorum. Tull.
 Omnis

Omnis stultus seruus, omnis sapiens liber. Putet tunc imperare hoc nomine dignus? quomodo enim libero imperabit, qui non potest cupiditatibus imperare? Refrenet prius libidines, speret voluptates, iracundiam teneat: coërceat auaritiam, ceteras animi labes repellat: tunc incipiet imperare, cum ipse turpitudini & dedecori parere desierit. Dum his obediens, non modo imperator, sed liber omnino habendus non est. Superbus habet figuram dignitatis, cum ipse omni bono sit indignus. Indignus etiam est pane quo vescitur, & etiam vita. Vnde prælatus qui non habet ea quæ pertinent ad prælatum, non est prælatus, sed simia prælati: iuxta verbum Bernardi, dicentis, Simia in tecto, rex fatuus sedens in folio. Simia non est in tecto ad suum honorem, sed ad hominum derisionem. Sic prælatus inhonestus, derisio est hominum. Quasi prælatus est, & non est verè prælatus. Vnde Esaias dicitur ab Sobnam præpositum templi: Tu quid hic, aut quasi quid hic? quasi diceret ei, Non es quis, sed quasi quis. Illusio ista figurata est in illusione Domini, Matt. 27. vbi dicitur. Et exuentes eum chlamydem coccineam circumdederunt ei: & pléctétes coronam de spinis, posuerunt super caput eius, & arundinem in dextera eius, & genu flexo ante eum, illudebant ei, dicentes: Ave rex Iudeorum. Et expuentes in eum, acceperunt arundinem, & percutiebant caput eius. Omnia ista fiunt specialiter in digno, qui aliis præficitur. Veste enim innocentia exuitur, & rapacitate & crudelitate, quæ est velut vestis coccinea pauperum sanguine cruentata, induitur. Corona etiam de spinis pléctitur, quia dignitatem illius multiplex púctio comitatur. Arundo, quæ est exterius lucida & interiorius vacua, in manu eius ponitur: quia ipse potes est in alios, sed in se infirmus est, nulli vitio resistere valens. Genu flexo illud à ministris suis illuditur: quia ab illis vocatur dominus, quorum verè est seruus, cum sollicitudo de victu & vestitu eorum ad eum pertineat. Salutatur etiam ab eis, qui procurant mortem eius. Spuunt etiam ministri in faciem eius, dum eum facinoribus suis polluunt. Arundine caput eius percutiunt, dum in potestate ab eo recepta animam eius lædunt. ¶ Sexta species exaltationis est, quæ fit ad ventilationem & dispersionem. Sic palea exaltatur, ut à grano separetur. Puluis etiam exaltatur, ut à vento dispergatur: & talis est exaltatio superbi, qui diabolo procurante in sublimitate dignitatis ponitur, ut à bonis separetur & elögetur. Iob. 30. Tolle eum ventus vrens, & in Psalm. Non sic impij, non sicut sed tanquam puluis quem proicit ventus à facie terræ. Non est ergo omnis exaltatio appetenda, quum non omnis sit ad honorem.

tem. Vnde super illud Ioan. 19. Plectētes coronam de spinis, dicit glo. Loco ignominia est apud indignū dignitas. ¶ Septima stultitia superbi est, q̄ cum ipse omnia appetat ascendere, tamē viam refugit, per quā solam est ascensus: scilicet humilitatem. Bern. Per humilitatē ascendite ad sublimitatem: quia hæc est via, & non alia præter eam: qui aliter vadit, potius cadit quàm ascendit. Christus cum per naturā diuinitatis nō haberet quò ascenderet, quia ultra Deū nihil est, per descensum quomodo cresceret inuenit. ¶ Octaua est, q̄ cum ipse sublimitatem appetat, in loco tamen infimo se ponit, & cum credit ascendere, descendit. Locus valde altus est humilitas quā sit vicina Altissimo. Ambr. Nihil excelsus humilitate, quæ tanquam superior nescit extolli. Superbia verò locus valde infimus est, cum maximè distet à Deo. Vnde super illud Psal. Iuxta est dominus his qui tribulato sunt corde. dicit Glo. Altus quidem Dominus est: vicinatur tamen humili, & non se erigenti. Et Gre. loquens de illo verbo, Deiecasti eos dum alleuarentur, ait, Non dicit postquam eleuati sunt: quia ipsum eleuari extrinsecus, interius cadere est. Idem: Omnis qui temporaliter erigitur, eo ipso quo extollitur, inclinatur. ¶ Nona est q̄ ipse potius elegit esse in tempestate, quàm in tranquillitate. Tempesta est ipsa potestas. Greg. Quid est potestas culminis, nisi tempesta mentis? ¶ Decima est, q̄ cum ipse ingredi velit per humile ostium, collum tamen extendit, & caput eleuat. Iob, 15. Cucurrit aduersus Deum erecto collo. Ostiū paradisi Christus est, & est valde humile ostium. vnde super illud Io. 10. Ego sum ostium. dicit glo. Hoc ostium est ianua humilis. Qui per hæc vult intrare, oportet vt se humiliet: ne si erectus sit, ostendat in humilem ianuam. ¶ Vndecima est, q̄ illos quibus præesse cupit, sibi superponit. Vnde Greg. super Iob, 26. Tantorum pondera vnusquisque ferre compellitur, quantis in hoc mundo principatur. ¶ Duodecima stultitia superbi est, q̄ ipse per viam arduā incedere quærit, qui per viam planā incedere nescit: non attendens illud poëta, Qui cadit in plano, vix hoc tamen euenit vnquam, Sic cadit, vt tacta surgere possit humo. Mirum est, q̄ ille qui ita se videt in plana cadere via, ita appetit ardua loca: & qui nescit operari in plano loco, appetit operari in turribus ecclesiarum, non attendens illud Bern. Facile est in alto se continentem obstupescere, & de vita periclitari.

Quod superbia sit valde periculosa infirmitas. CAP. IX.

Item faciet ad detestationem etiam superbiæ hoc, q̄ ipsa est valde periculosa infirmitas, & valde magna deformitas. Habet

bet